

**MINISTER
EDUKACJI NARODOWEJ**

Warszawa, 2009.05. 15

DKOW-WD-SW-712/68/09

9 GABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn.....
nr.....podpis.....
4. Wórciak 4. Obel
REPUBLICA
Marszałek Senatu
wpłynęło dn. 18.05 za
nr. 3588 podpis. Marun

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na oświadczenie Pana Senatora Jana Wyrowińskiego złożone podczas 31. posiedzenia Senatu RP w dniu 22 kwietnia 2009 r. (BPS/DSK-043-1615/09), dotyczące zapewnienia przez Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli wsparcia dla nauczycieli języka polskiego na Ukrainie, uprzejmie wyjaśniam, co następuje:

Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie realizuje dwa zadania wynikające z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 27 marca 2002 r. w sprawie zasad organizowania kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą, wspomagania nauczania historii, geografii i języka polskiego wśród Polonii oraz zakresu świadczeń przysługujących nauczycielom polskim skierowanym w tym celu za granicę (Dz. U. Nr 44, poz. 409):

- kierowanie nauczycieli do pracy za granicą,
- przekazywanie niezbędnych podręczników i pomocy dydaktycznych służących temu nauczaniu.

Zadanie kierowania nauczycieli do pracy dydaktycznej wśród Polonii i Polaków za granicą CODN realizuje od 1991 r. Obecnie 132 nauczycieli skierowanych przez ww. ośrodek pracuje w 12 krajach: w Armenii, Argentynie, Białorusi, Gruzji, Kazachstanie, Kirgistanie, Lotwie, Mołdawii, Rosji, Ukrainie, Uzbekistanie i Rumunii.

W br. szkolnym największą grupę nauczycieli skierowanych do pracy za granicę stanowią nauczyciele pracujący na Ukrainie – 48 osób. Nauczyciele z Polski pracują w następujących miejscowościach na Ukrainie:

Kijowski Okręg Konsularny: Kijów, Biała Cerkiew, Niżyn, Browary, Kirowograd.
Łucki Okręg Konsularny: Żytomierz, Kowel, Dubno, Koresteń, Nowograd Wołyński, Emilczyn, Łuck, Sarny, Równe.

Lwowski Okręg Konsularny: Szepetówka, Kamieniec Podolski, Iwano-Frankowsk, Krzemieniec, Użgorod, Krasnoszora, Starokonstantynów, Drohobycz, Złoczów, Tarnopol, Kolomyja, Jarmolińce, Sasiadowice.
Charkowski Okręg Konsularny: Charków, Sumy, Mariupol, Ługańsk, Donieck, Połtawa.
Odeski Okręg Konsularny: Odessa, Symferopol, Chersoń, Mikołajów, Pierwomajsk, Jałta, Sewastopol.

Zadanie wyposażania polonijnych placówek nauczania języka polskiego w podręczniki i pomoce dydaktyczne jest realizowane przez Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli od 2006 r. (wcześniej zadanie było realizowane bezpośrednio przez Ministerstwo Edukacji Narodowej). Realizacja tego zadania ma na celu doposażenie placówek prowadzących nauczanie w języku polskim w podręczniki i pomoce dydaktyczne i tym samym podniesienie jakości nauczania języka polskiego wśród Polonii i Polaków za granicą.

Zapotrzebowanie na podręczniki składają placówki nauczania języka polskiego z całego świata. Mogą je składać w dwóch terminach każdego roku:

- do końca marca - przewidywany termin realizacji zamówień – czerwiec/lipiec;
- do końca września - przewidywany termin realizacji zamówień – grudzień/styczeń.

Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w roku 2008 otrzymał łącznie 273 zamówienia na podręczniki z 27 krajów. Do realizacji zaakceptowano 265 zamówień (część z nich nie spełniała warunków, bowiem zamówienia pochodziły z ośrodków akademickich, szkolnych punktów konsultacyjnych przy polskich przedstawicielstwach dyplomatycznych i konsularnych).

Ogółem w roku 2008 nauczyciele złożyli zapotrzebowanie na 40 501 egzemplarzy podręczników i pomocy dydaktycznych. Z kwoty przeznaczonej w budżecie MEN na realizację tego zadania zakupiono 26 643 egz., co stanowi 65,8% zamówionych podręczników i pomocy. Do zakupienia w roku 2009 pozostało 3 650 egzemplarzy z zamówionych w 2008 r. Wszystkie podręczniki zamówione we właściwy sposób w październiku 2008 r. zostaną wysłane w czerwcu 2009 r. przez Fundację „Oświata Polska za Granicą”. Opóźnienie wynika z faktu, iż dopiero w lutym CODN mógł zakupić podręczniki, na które nie wystarczyło środków w 2008 r.

Przyczyny zakupienia w 2008 r. mniejszej niż zamówiono liczby podręczników i pomocy dydaktycznych są następujące:

- względy formalne – nie wszystkie wydawnictwa dysponujące zamówionymi podręcznikami przystąpiły do procedury zamówienia publicznego,
- wyczerpanie nakładu zamawianych pozycji,
- błędne dane lub brak dokładnych danych w złożonych przez nauczycieli zamówieniach (brak wydawcy, autora, błędny tytuł),
- brak możliwości zwiększenia budżetu na zakup podręczników.

W 2008 r. otrzymano zamówienia z następujących państw: Anglii -12, Argentyny - 6, Australii - 8, Belgii - 1, Białorusi - 12, Czech - 16, Danii - 1, Francji - 5, Gruzji - 2, Hiszpanii - 1, Holandii - 2, Irlandii - 4, Kanady - 3, Kazachstanu - 11, Łotwy - 21, Mołdawii - 9, Niemiec -35, Norwegii - 1, Nowej Zelandii - 1, Rosji - 12, Rumunii - 2, Singapuru - 1, Szkocji - 2, Szwecji - 2, Ukrainy - 91, USA - 2, Uzbekistanu - 2.
Najwięcej – 91 zamówień CODN otrzymał w 2008 r. z Ukrainy. Trzeba przy tym zaznaczyć, że wśród nauczycieli składających zapotrzebowania na podręczniki są nie tylko nauczyciele delegowani przez CODN, ale również nauczyciele języka polskiego na stałe zamieszkali na Ukrainie.

W 2009 r. do końca marca nauczyciele złożyli 208 zamówień na podręczniki. Z Ukrainy w br. CODN otrzymał 46 zamówień na podręczniki od nauczycieli skierowanych do pracy przez CODN i nauczycieli zamieszkałych tam na stałe. 13 nauczycieli skierowanych do pracy przez CODN zamówiło 1 223 podręczniki i pomoce dydaktyczne, a 33 nauczycieli miejscowych – 6 940. Realizacja zamówień nastąpi w miesiącach wakacyjnych. Ze względu na fakt, iż do maja br. wykorzystano już 40,77 % budżetu przeznaczanego na zakup podręczników i pomocy dydaktycznych, istnieje obawa, że zakup nie będzie mógł być zrealizowany w całości.

Odrębnym problemem jest spedycja podręczników na Ukrainę. Z doświadczenia Fundacji „Oświata Polska za Granicą” wynika, że paczki wysyłane pocztą często nie są odbierane przez adresata w związku z cłem, które należy uiścić przy odbiorze przesyłki. Paczki czasem wracają, najczęściej jednak giną w drodze powrotnej do Polski. Najskuteczniejszym zatem sposobem dostarczenia podręczników jest przewóz podręczników samochodem Fundacji „Oświata Polska za Granicą”. Dwa razy w roku ww. Fundacja rozwozi podręczniki bezpośrednio do placówek konsularnych w Łucku i Kijowie, skąd również Konsulat w Charkowie odbiera paczki z książkami.

Z powodu kłopotów związanych z nakładaniem wysokiego cła na przesyłane pocztą paczki z książkami CODN proponuje nauczycielom zabieranie przynajmniej części najbardziej potrzebnych podręczników, a nawet ich samodzielny zakup przez nauczycieli i przesłanie do CODN rachunku za wybrane przez nauczyciela podręczniki. Nauczyciele, wiedząc o wyjątkowych trudnościach wynikających z ukraińskich przepisów celnych, często wychodzą z inicjatywą samodzielnego zabrania podręczników przy wyjeździe do pracy na Ukrainę.

Ponadto informuję, że istnieje następująca zasada, do której przestrzegania są zobowiązani wszyscy nauczyciele kierowani z Polski: podręczniki są wypożyczane uczniom i są własnością biblioteki punktu nauczania, w związku z tym nauczyciele przyjeżdżając na Ukrainę zastają zwykle pewien zasób podręczników i pomocy metodycznych. Są zobowiązani przekazać w swoim pierwszym sprawozdaniu informację o rodzaju i liczbie podręczników będących na wyposażeniu biblioteki szkoły lub organizacji polskiej czy parafii, a następnie powinni wysłać informację o potrzebnych dodatkowych podręcznikach.

Problemy związanych z zapewnieniem właściwego funkcjonowania systemu zaopatrzenia środowisk polskich za granicą, w tym na Ukrainie, w podręczniki do nauki języka polskiego, historii, kultury i geografii Polski, jak również wyposażenia nauczycieli w materiały metodyczne, jest bardzo wiele. CODN monitoruje na bieżąco pracę nauczycieli na podstawie analizy przesyłanych sprawozdań, hospitacji zajęć w wybranych, co roku innych, placówkach nauczania oraz bieżącej korespondencji nauczycieli. Problemy zgłaszane przez nauczycieli stara się rozwiązywać na bieżąco 4-osobowy Zespół ds. Polonii i Dyrekcja CODN, we współpracy z właściwymi departamentami MEN. Ponieważ do MEN nie wpływały dotychczas skargi ze strony nauczycieli skierowanych na Ukrainę, a pismo Pana Senatora nie zawiera szczegółowych informacji, trudno jest się odnieść w sposób konkretny do zgłoszonego problemu. Nauczyciele przed wyjazdem za granicę są informowani o sposobie zamawiania podręczników, o konieczności stosowania przez CODN procedury zamówień publicznych, która wymaga znacznie więcej czasu niż zakup bezpośredni przez nauczyciela.

W związku z faktem wzmożonej fali migracji z Polski rodzin znacznie zwiększyło się zainteresowanie nauką języka polskiego za granicą w środowiskach polonijnych. MEN we współpracy z CODN stara się - w miarę możliwości budżetowych - zapewnić jak najwięcej podręczników do nauki języka polskiego. Ponieważ środki finansowe w CODN na wspomaganie nauczania języka polskiego za granicą zostały utrzymane na poziomie ubiegłych lat, będą miały miejsce przypadki, w których CODN nie będzie mógł w pełni zaspokoić oczekiwań polskich środowisk oświatowych za granicą.

Sytuacja ta wymagać będzie ściślejszej współpracy i koordynacji pomocy oświacie polskiej za granicą realizowanej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, Kancelarię Senatu RP i organizacje pozarządowe działające na rzecz Polonii i Polaków za granicą: Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, Fundację Pomoc Polakom na Wschodzie, Fundację SEMPER POLONIA czy Fundację „Oświata Polska za Granicą”.

W/ż MINISTRA
PODSEKRETARZ STANU

Zbigniew Marciniak